

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
 Allmänna avdelningen

DOM
 2012-03-08
 Meddelad i
 Stockholm

Mål nr
 3266-12
 Enhet 13

SÖKANDE

Solna Optik Aktiebolag, 556202-3217
 Centralvägen 9
 171 68 Solna

MOTPART

Sundbybergs stad
 172 92 Sundbyberg

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU)

KONKURRENSVERKET	
2012-03-09	
Avd	
Dnr	
Doss	Aktbil

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår ansökan om ingripande enligt LOU.

Dok.Id 215558

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00	08-561 680 01	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se		

BAKGRUND M.M.

Sundbybergs stad (Sundbyberg) ansvarar för en samordnad upphandling tillsammans med Solna Stad avseende synundersökning, rådgivning samt särskilda glasögon som är utprovade för bildskärmsarbete och glasögon till personer hänvisade av socialtjänsten. Upphandlingen genomförs som en förenklad upphandling enligt LOU.

I ett tilldelningsbeslut daterat den 3 februari 2012 beslutades att anta Solna Optik AB:s (Solna Optik) anbud.

Efter genomförd utvärdering i samordnad upphandling med Solna stad beslutade Sundbyberg i ett nytt tilldelningsbeslut daterat den 9 februari 2012 att istället anta Synoptik AB.

YRKANDEN

Solna Optik AB (Solna Optik) ansöker om överprövning enligt LOU och yrkar i första hand att förvaltningsrätten ska förordna att upphandlingen inte får avslutas förrän rättelse av anbudsutvärderingen vidtagits och i andra hand att förvaltningsrätten ska förordna att upphandlingen ska göras om.

Sundbyberg bestrider bifall till Solna Optiks ansökan.

PARTERNAS UTVECKLING AV TALAN

Solna Optik har som grund för sitt yrkande anfört att Sundbyberg på felaktiga grunder beslutat att inte anta Solna Optiks anbud. Till stöd för sin talan har Solna Optik i huvudsak anfört följande.

Kravet avseende arbetsmedicinsk påbyggnadskurs

I förfrågningsunderlaget daterat den 22 november 2011 framgår att Sundbyberg uppställt krav på att synundersökning ska genomföras av legitimerad optiker med arbetsmedicinsk påbyggnadskurs (synergonomi för optiker) och att ett intyg om detta ska skickas med anbudet. Solna Optik har inte lämnat något intyg om påbyggnadskurs i angivet hänseende. Kravet är ovidkommande för uppdraget eftersom en legitimerad optiker har full kompetens att avgöra vilket slags korrektionsglas som krävs för den berörda personen i dennes arbetssituation. Vidare saknar kravet på påbyggnadskurs betydelse för uppdraget eftersom arbetsplatsundersökning inte ingår i upphandlingen. Det är heller inte prissatt i förfrågningsunderlaget. Arbetarskyddsstyrelsen har utfärdat föreskrifter för arbete vid bildskärm. Det är arbetsgivarens ansvar att arbetsplatsen är utformad enligt de föreskrifterna. Arbetsgivaren är också skyldig att se till att arbetstagare som arbetar mer än en timme under arbetsdagen genomgår synundersökning. Synundersökning ska utföras av en person med tillräckliga kvalifikationer. Socialstyrelsen utfärdar legitimation för optiker och för optiker gäller de föreskrifter och allmänna råd som Socialstyrelsen utfärdat. I dessa föreskrifter anges optikers arbetsuppgifter inom hälso- och sjukvård. Varken Arbetarskyddsstyrelsen eller Socialstyrelsen har utfärdat eller godkänt någon kursplan för påbyggnadskurs i arbetsmedicin. I förfrågningsunderlaget finns inte redovisat vilken påbyggnadskurs som efterfrågas. Enligt uppgift genomför inte heller Karolinska Institutet någon sådan kurs i samband med optikerutbildningen. Kravet har ingen relevans för anbudsgivarens optikerverksamhet eller för fullgörandet av de tjänster och leveranser som upphandlingen avser. Påbyggnadskursen är inte definierad och den enda kursen som skulle kunna antas åsyftas tillhandahålls endast av en utbildningsanstalt i hela landet. Någon sådan tjänst omfattas inte heller av Socialstyrelsens föreskrifter för optiker. Solna Optik gör gällande att kravet strider mot proportionalitetsprincipen som innebär att uppställda krav inte får vara onödiga eller oproportionerliga. Kravet utgör inte någon förutsättning för att

genomföra synundersökningar och att leverera de korrigerade synhjälpmedel som erfordras enligt förfrågningsunderlaget. Den 14 mars 2012 kommer en anställd legitimerad optiker att avsluta en arbetsmedicinsk påbyggnadskurs (synergonomi för optiker) vid Linnéuniversitetet i Kalmar.

Sundbyberg har som grund för sitt bestridande anfört i huvudsak följande. Det står i princip Sundbyberg fritt att själv identifiera sina behov. Kunskaper i synergonomi har befunnits vara betydelsefulla. Den aktuella påbyggnadskursen behandlar frågor om belysning, belastningsergonomi, arbetsanpassade glasögon, skyddsglasögon och optik. Från och med juni 2010 ingår synergonomiutbildning i optikerexamen och behovet av formell komplettering rör de som examinerats tidigare. I förfrågningsunderlaget ställs även krav på att anbudsgivaren ska kunna ge information om ögonskydd/arbets- och terminalglasögon på plats hos beställaren. Mot den bakgrunden kan kravet inte anses vara ovidkommande eller sakna betydelse. Kravet kan inte heller anses oproportionerligt och i det sammanhanget kan slutligen anföras att det finns möjlighet att läsa den aktuella påbyggnadskursen på distans.

Solna Optik har därefter i yttrande anfört huvudsakligen följande. Eftersom Sundbyberg inte har bestritt påståendet att en legitimerad optiker har full kompetens att avgöra vilket slags korrektionsglas som krävs för den berörda personen i dennes arbetssituation är det mellan parterna ostridigt att en legitimerad optiker har full kompetens för uppdraget. Sundbyberg anger inte på vilket sätt kunskaperna av den efterfrågade påbyggnadskursen är betydelsefulla för uppdraget. Det ingår inte arbetsplatsundersökning i uppdraget och något pris på detta har inte efterfrågats i förfrågningsunderlaget. Sundbyberg har heller inte bestritt dessa uppgifter. Solna Optik har för närvarande motsvarande uppdrag åt Solna stad och där har aldrig sådan information efterfrågats. Sundbyberg har ändrat sitt expedierade tilldelningsbeslut på samma sätt som i en tidigare offentlig upphandling. För-

valtningsrätten har förordnat att den upphandlingen skulle göras om. Det framstår som märkligt att samma misstag begås igen.

Sundbyberg har därefter valt att inte yttra sig ytterligare.

UTREDNINGEN

Förfrågningsunderlaget

Under rubriken ”3.2.2. Kompetens” i förfrågningsunderlaget anges följande.

Synundersökning för terminalglasögon ska ske av legitimerad optiker med arbetsmedicinsk påbyggnadskurs (synergonomi för optiker). Intyg om detta ska skickas med anbudet. Optikern ska kunna avgöra vilket slags korrektionsglas som krävs för den berörda personen i dennes arbetssituation.

Under rubriken ”3.2.3. Tillgänglighet, service och leveranstid” i förfrågningsunderlaget anges bl.a. följande.

Anbudsgivaren ska kunna ge information om ögonskydd/arbets- och terminalglasögon på plats hos beställaren.

DOMSKÄL

Enligt 1 kap 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas. Om upphandlande myndighet har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i LOU, och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten enligt 16 kap. 6 § LOU besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Förvaltningsrättens bedömning

Det kan finnas grund för att ingripa mot en upphandling om det visas att den upphandlade parten inom ramen för upphandlingen åsidosatt eller brutit mot de grundläggande gemenskapsrättsliga principerna. Det är vad sökanden anför som är avgörande för prövningen.

Den aktuella upphandlingen avser optikertjänster. Solna Optik har anfört att upphandlingen strider mot de grundläggande principerna enligt LOU på så sätt att det har varit oproportionerligt att ställa krav på att anbudsgivaren måste ha genomgått en särskild synergonomikurs.

Proportionalitetsprincipen innebär att de krav som ställs vid en upphandling ska vara både nödvändiga och lämpliga med hänsyn till det syfte som eftersträvas. Vid en prövning av om proportionalitetsprincipen eftersatts kan en strukturerad avvägning mellan motstående intressen genomföras enligt följande. För det första bedöms om åtgärden är en lämplig och effektiv åtgärd för att uppnå det eftersträvade syftet. För det andra bedöms om åtgärden är nödvändig för att uppnå det eftersträvade syftet, såtillvida att det inte finns något mindre ingripande alternativ. För det tredje bedöms om den negativa effekten som åtgärden får på det intresse eller den rättighet som åtgärden inskränker är oproportionerlig eller överdriven jämfört med det eftersträvade syftet. Det är den upphandlande myndigheten som har bevisbördan för att en ifrågasatt åtgärd är i enlighet med proportionalitetsprincipen.

Sundbyberg har anfört att kravet har ställts mot bakgrund av att det även ställts krav på att anbudsgivaren ska kunna ge information om ögonskydd/arbets- och terminalglasögon på plats hos beställaren. Förvaltningsrätten finner att kravet på synergonomiutbildning är kopplat till det som upphandlas och att åtgärden är lämplig och effektiv för att säkerställa att

information ska kunna lämnas på plats hos beställaren. Kravet kan inte anses vara så ingripande för anbudsgivare att det funnits skäl för Sundbyberg att välja en mindre ingripande åtgärd. Kravet bedöms slutligen heller inte ha haft sådan negativ effekt på konkurrensen eller något annat intresse att det skulle anses vara oproportionerligt. Förvaltningsrätten finner således att kravet varken är oproportionerligt eller i strid mot någon av de andra principerna i 1 kap. 9 § LOU. Ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1A LOU).

Madeleine Benndorf
Rådman

Föredragande har varit förvaltningsrättsnotarien Erik Sinander.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,

2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1A LOU